

İSLAM MEZHEPLERİ TARİHİ FİNAL ÖZETİ

7.ÜNİTE 'NUSAYRILIK, DÜRZİLİK, YEZİDİLİK'

NUSAYRILIK:

-Muhammed b. Nusayr en Nemiri'nin kurduğu bir batını fırkadır. (9.yy'da)

-Nemiriyye diye de anılır.

20. yy'dan itibaren Alevi mensubları Aleviler (el-Aleviyyun) diye anılmaya başlamıştır.

-Hz. Ali'ye uluhiyetlik (ilahlık) nisbet etmişler, ibadetleri kafalarına göre değiştirmişlerdir.

-Sabiilik, Musevilik, Hristiyanlık izleri vardır.

-Tarihte büyük ölçüde gizli kalmışlardır.

-Sonradan başa geçen el Cünbulani, Cünbülani adıyla bir tarikat kurmuş ve böylece fırkaya tasavvufi bir boyut katmıştır.

-Nusayriliğin 2.kurucusu ise Hamdan el Hasibidir.Kitabul Mecmu adlı eseri ise fırkanın ana kaynağıdır.Bu kitap fırkanın temel inançlarını belirtir. Bi ara Büveyhioğullarına sığınmış hükümdara el Hidayetul Kübra ve el Maide eserini ithaf etmiştir.

-Nusayriler için en parlak dönem Hamdaniler dönemidir.

-Kitabul Mecmu'da 16 sure vardır. Şehadet adını taşıyan 11.sure de 'Şehadet ederim ki Ali b. Ebi Talibten başka ilah, Muhammed Mahmuddan başka hicap, Selmanı Farisiden başka bab yoktur.' yazar. (ZINDIKLAR!!!)

-Ali 'mana' olup sembolü ayn'dır.

-Muhammed 'isim yahut hicab' olup sembolü 'mim'dir.

-Selman 'bab' olup sembolü 'sin'dir.

Böylece fırkanın sembolü AMS olmuştur.

Aynı surede! nusayrilik din'dir ifadesi vardır.

****ULUHİYET İNANCI:**

-İlah nasuti (beşeri) kalıba girmiştir. Bu da Ali'dir. (Kafirrrrr)

-Tanrı 6 kez beşer olmuş 7.si Ali'dir. (Zındıkkkk)

-Yedi devir: Adem, Nuh, Yakub, Musa, Süleyman, İsa ve Muhammed dönemleridir.

Ve sırasıyla bu dönemlerde Habil, Şit, Yuşa, Asef, Batıra (Petrus), Ali isimleriyle hulul olmuştur.

****MELEK İNANCI:**

- Arşı taşıyan 8 kutsal melek vardır. (Parlak, yeşil ipekli elbiseler giyerler.)
- Beş yetim, vaktiyle melektir ve her gök mertebesini temsil eder.
- Mesela zuhal yıldızı Mikaildir. Bunun yerdeki karşılığında Mikdad b. Esved'dir.

****VAHİY İNANCI:**

- 4 kitabıda kabul ederler.

****PEYGAMBER İNANCI:**

- Peygamberler, Tanrının beşeri kalıba girdiği kimselerdir. 120 bin peygamber gelmiştir. Muhammed bunların 'küllüdür. Gerçek manada yemezler, içmezler, eşleriye birlikte olmazlar!!

****TENASÜH VE AHİRET:**

- Ölen kimse hayırlı ise daha sonra yedi değişim geçirip yıldızlardan olurken, kötü kimse necis hayvanlarda vücut bulur :)

****İBADET ANLAYIŞLARI:**

- İbadetlerinin başında 'batini namaz' adı verilen ibadet gelir.

DÜRZİLİK:

- Fatımi halifelerden Hakim-Biemillahın ilah olduğunu ve bütün dinlerin geçerliliğini yitirdiğini ileri süren aşırı (gali) bir fırkadır. (Zındıklar)

- Hakimin veziri Hamza b. Ali tarafından kurulmuş Şii bir fırkadır.

- Bu ismin verilmesinin nedeni ise dai olan sonra ise mürted olan ed-Derezi'nin yoğun propagandalarından dolayıdır.

Fakat dürziler kendilerine 'Muvahhidun' yahut 'Ehlüt Tevhid' 'Benu Maruf' adını verirler.

*Dürzi gavurlarının inanç ve amel esasları:

1-)Hakim-Biemrillah'ın ilah olduğuna inanmak:

Allahın tecellilerinden ilki 'el aliyyul ala' en son ve mükemmel şekilde beşeri olarak tecelli olması ise 'Hakim Biemrillah'ta görülmüştür.(KAFİRLERRRR) Hakim'in iki yönü vardır.

1A-)Eşyanın İlk İlleti Olan 'Emr'i yani Hamza b. Ali'yi bilmek.

Hamza b. Ali Hakim'den sonra en önemli unsur olan emr makamındadır.

Ona külli akl, tariki mustakim, kaimul hak, imamuz zaman, illetul ,ilel, en nebiyyul kerim ,de derler. !!!(Helak et Ya Rabbi)

1B-)Hududu Tanımak: Hudud, Hamzanın görevlendirdiği nebi derecesindeki kimselerdir.

Bunlar günah işlemez, evlenmez, çocuğu olmaz. 4 kişilerdir.

İlki Muhammed bin Hamid et-Temimi'dir (Ünvanları: Zu masse meşie, eş şeyhul mücteba)

İkincisi Ebu Abdullah Muhammed b. Vehb'tir. (Ünvanları: Sefirul kudre, eş şeyhur radi)

Üçüncüsü: Ebul Hayr Selame b. Abdilvahhabtır. (Ünvanları: El Cenahul Eymen, azmul muvahhidin)

Dördüncüsü: Bahaeddin Muktena. (Ünvanları: Et tali, lisanul müminin , ed dayf)

***Yedi Esası Bilip Yerine Getirmek:**

-Hamza b. Ali, gereksiz görüp orucu, cihadı, haccı, zekatı ve namazı kaldırmıştır. (Zındıkk)
-Şu yedi esası getirmiştir:

Doğru sözlülük (namazın yerine), Din kardeşini korumak (zekatın yerine), Var olmayana ibadetten vazgeçmek (orucun yerine), iblisten uzaklaşmak (hac yerine), Hakimi ilah kabul etmek (kelime-i şehadet yerine), Hakim'in hükmüne razı gelmek (cihadın yerine),hakimin hükmüne itaat etmek (velayetinin yerine)

****Yaratılış:**

-Yeni Eflatuncu görüşe dayanır.

****Takammus:**

-Ruh birkere yaratılır. Bu yüzden artıp eksilmez. Dürziler tenasühü reddeder. Çünkü onlara göre ölen ruh, bitkiler ve hayvanlara geçmez. Bu yüzden takammus denilir.

****Ahiret:**

-Dürzilere göre ahirette gerçekleşecek herşey dünyada gerçekleşir.

****Evlenmek:**

-Bayanlar 17, erkekler 18 yaşında evlenebilir. Birden fazla evlenmek yasaktır ve Dürzi olmayan kimselerle evlilik yasaktır.

****Miras:**

-Hanefilerdeki gibidir.

***Takiyye:**

-Kendilerini müslüman gibi göstermişler hatta cami dahi inşa etmişlerdir.

*Kutsal Metinler:

-Resailul Hikme veya el Hikmetuş Şerife diye anılır 11 risaledir.

*Dini hiyerarşi:

-Dini bilene 'ukkal', bilmeyene 'cuhhal' denilir.

YEZİDİLİK:

-Farsçadaki İzed (melek) veya Yezdan (tanrı) kelimelerinden kavramlaşmıştır.

Bu fırka mensublarına da Ezdi yada ezidi denilir.

Adi isminde bir keşiş, İslam ile Nasturiliği birleştiren bir hurafe din üretmiştir.

Sonra yezilerin kutsal kabul ettiği Kitabul Cilve ve Mushafı Reşi yazmıştır.

Diğer dinlere benzerlikleri:

-Allah ve şeytan düşüncelerinden Zerdüştlere,

-Tenasüh anlayışından Saabilere,

-Güneş, Ay ve Yıldız tapmalarından dolayı Mecusilere,

-Horoz putlarından dolayı paganizme,

-İçkiyi caiz gördükleri için hristiyanlığa

-Namaz, oruç ve zekattan dolayı da İslama benzerliği vardır.

*Araştırmacılar Kutsal kitapları Adi'nin değil Kitabul Cilveyi Şeyh Fahreddinin,

Mushafı Reşi Hasan Basrinin yazdığını iddia ederler.

Yezidi Zındıklar şهادeti şöyledir: Allahtan başka ilah yoktur, Emin Cebrail Allahın sevgilisidir.)

Emin Cebraileri, şeytan diye anılan Melek Tavus'tur.

Yezidiliğin en önemli sembolüdür ve horoz şeklinde resmedilir.

Temel İnançları:

1-)Melek Tavus Allahın meleği ve elçisidir.

2-)Adi Allahın meleği ve Yezilerin mürşididir.

3-)Yezidin Allahın meleği, dünyanın nuru ve insanlığın sevinci olduğuna iman etmek

*Tenasüh inançalarına göre ise iyi kişi, ,insan vücuduna; kötü kişi ise domuz, eşek yada köpek vücuduna girer.

*Sabah ve akşam olmak üzere günde iki kez güneşe dönerek gizli ve ferdi olarak bazı duaları okumaktan ibaret olan namaz ibadeti vardır. Elleri yıkamak abdest için yeterli görünmüştür.

*Oruç; özel ve genel olmak üzere iki çeşittir.

Özel orucu din adamları tutar. 20 gün Aralıkta, 20 gün Temmuzda,3 günde Şeyh Adi türbesinde gelince 80 güne tamamlanan oruçtur.

Genel oruç iseher yezidinin Aralığın başından itibaren tutulan 3 günlük oruçtu.

*Hac İbadeti:

- Eylül ayında 23-30 günleri arasında Adi'nin türbesini ziyaret.

*Zekat:

-Müritler gelirlerinin /10'unu şeyhlere, /5 pirlere, /2.5 fakirlere verilir.

*Marul, bakla, lahana, balık geyik ve horoz eti yasaktır.

Koyu mavi elbise giymek, helaya girmek, hamamda yıkanmak haramdır.

Şeytan ve melun demek yasaktır.

-Müritler ve Ruhaniler olarak ikiye ayrılır:

Ruhaniler:

a-)Mirler veya Emirler: Dini ve dünyevi gücü elinde tutan sınıf

b-)Şeyhler: Toplumu aydınlatan

c-)Pirler: Şeyhlere yardım eden kimseler

d-)Fakirler: Ailelerin anlaşmazlıklarını çözen kimseler

e-)Peşimamlar: Nikah kıyanlar

f-)Kavallar: Şeyh ve emirlere hizmet edip bayramda ilahi söyler

g-)Köçekler: Kavallara yardımcı olup okunan ilahilere uygun oynayan toplumu eğlendiren kimselerdir.

8.ÜNİTE 'ALEVİLİK VE BEKTAŞİLİK'

-Alevilik temelde Türkmen oymaklarının İslama girmesiyle ve önceki bazı geleneklerini bağdaştırdıkları anlayışın adıdır.

-İlk dönemlerde Yesevilik, Babailik, Bektaşilik, Kızılbaşlık, Tahtacılar gibi isimlerle anılmışlardır.

İlk Dönem Tasavvufi Yapılar:

-Yesevilik:

Ahmed Yeseviye nisbet edilmiştir.

Yetişmesinde Nakşibendi geleneğindeki Hemedani ve Arslan Baba büyük rol oynamıştır.

-Vefailik:

Muhammed b. Muhammed Ariz kurucusudur.

İntisab ettiği şeyhi kendisine vefasından dolayı Ebul Vefa demiştir.

-Kalenderilik:

-Aşırı zühd ve takva temeline dayalı tasavufu karşıdır.

-Melameti tasavvuf mektebinin büyük rolü olmuştur.

-Haydarilik:

Kurucusu Kutbuddin Haydar'dır.

BABA İ AYAKLANMASI VE BABAİLİK HAREKETİ:

-Baba İlyası Horasani, sıkıntı içinde olan Türkmenlere kurtarıcı sıfatıyla davranmış halifeler yetiştirip bölgelere isyan için göndermiştir. Halifelerinde Baba İshak başkanlığında ayaklanma olmuş ve Türkmenler Orta Anadolu'ya girmiştir. Ardından Selçuklu Baba İlyası idam etmiştir. Türkmenlerin çoğuda kılıçtan geçirilmiştir. Kalkınma başarısız olsa dahi Türkmenler birbiriyle dayanışmaya girmiş ve Babailik hareketi çıkmıştır.

HÜNKAR HACI BEKTAŞ VELİ VE RUM ABDALLARI:

-Hünkar'ın asıl adı Bektaş'tır. Horasan erenleri diye bilinen Kalenderiyye akımına mensub sufi id.

-Baba İlyasa intisap etmiş ve halife olmuştur. Kardeşi Menteş isyana katılmış ve öldürülmüştür fakat kendisi isyana kalkışmamıştır.

-Ardından Nevşehir'e gelmiş ve irşada başlamıştır.

-Makalat, Kitabul Fevaid, Şerhi Besmele gibi kitapları vardır.

SAFEVİLİK VE KIZILBAŞLIK:

-Babai zümreleri Safeviye adıyla başka bir harekete girmiştir.

-Başta Sünni yapısı varken Alaeddini Erdebili ile Şii unsurları bünyesine almıştır. Ve siyasi bir yapıya bürünmüştür.

-Sonralardan başa geçen Haydar müridlerine 12 dilimli kırmızı bört (başlık) giydirerek Kızılbaş diye anılmasını sağlamıştır.

-Şeyh İsmail ise Tebrizde şahlık tahtına oturmuş 12 imam adına hutbe okutmuş, para bastırmış ve 1501 yılında resmen Safevi Devletini kurmuştur.

****İNANÇLAR****

Alevilik ve Bektaşilikte İnanç anlayışları 3 tarihsel dönemin izlerini taşımıştır.

1-)Göçebe topluluklarını kabul edip Gök Tanrı inancı, Şamanlık, Kamlık geleneğini İslamla iç içe bağdaştırdıkları dönemdir.

2-)Hurufi anlayışların benimsendiği dönemdir. En az Kızılbaşlığa en fazla ise Bektaşiliğe nisbet etmiştir.

3-)On iki imam şiiiliğinin (isnaaşeriyye) anlayışının nüfuz ettiği dönemdir.

-Kelime-i Şehadet kabul edilmiş fakat Alinin velayetide buna eklenmiştir.

-Ahiret: Sınırlı ölçüde tenasüh 'ruh göçü de inançları arasındadır.

****İBADETLER****

-Namaz: Abdest, vakit ve cuma namazlarında farklılıklar ve çelişkiler vardır.

-Oruç: Daha serbest ve mesafeli durmuşlardır.

-Zekat: Buyruk'ta yol mensuplarının birbirlerini niyaz etmelerinin zekat olduğuna işaret ederler.

-Hac: Birinin kendisi gibi yol mensubu sufi kardeşine tecellası (onunla görüşmesi) hac'cı ifade etmektedir.

:))))

ADAB-ERKAN:

Kızılbaşlık başlangıçta 'halife, dede, mürebbi, rehber, musahip ve talip olmak üzere 6 dereceli teşkilatlanmadır.

Daha sonra halifelik kalkmış bu makam Bektaşilik Çelebisi olarak temsil edilmiştir.

Bugün ise dedelik, rehberlik ve taliplik vardır.

Dede, peygamber soyundan gelir! mürşitlik görevi vardır.

Rehber, dedenin yardımcısı, talib ise yol mensubudur.

*Yeni talip bir mürşide bağlanarak 4 kapı-40 makamı bilip uygulamalıdır.

Kapılar: Şeriat-Tarikat-Marifet-Hakikat (Her kapısında 10 makamı vardır)

Şeriat: ilim öğrenmek, ibadet etmek, helal yemek, haramdan sakınmak, hayz vakti kadına yaklaşmamak, şeriat evine girmek, şefkatli davranmak, temiz giyinmek, marufu emretmek.

Tarikat:El alıp tevbe etmek!, talip olmak, dünya nimetine önem vermemek, sabırlı olmak, saygılı olmak, Allahtan korkmak, Allahtan umut kesmemek, hidayette olmak, topluma uyumlu olmak, yoksulluğu seçmek.

Marifet: Edepli olmak, heybet, Allahtan yardım istemek, kanaat göstermek, hayalî olmak, cömertlik, ilim sahibi olmak, rıza, kendi özünü bilmek.

Hakikat. Alçak gönüllülük, Muhammed-Ali yoluna boyun eğmek!, ele bele dile sahip olmak, güvenilir olmak, tevekkül, sohbet, sır, rıza, tefekkür ve Allah hasreti.

CEM:

-Kırmızı dini toplantılardır. Alevilikte cem, Peygamberin miraç dönüşünde uğradığı kabul edilen 'kırklar meclisi' söylencesine dayandırılmıştır.

SEMAH:

-Kişilerin Hak aşkıyla dönüşlerinin canlandırılmasından ibarettir.

ON İKİ HİZMET:

-Her hizmetin ayrı bir hizmetçisi vardır.

-Dedelik, rehberlik, gözcülük, çerağcılık, zakirlik, süpürgecilik, suculuk (saka, ibrikdar), sofracılık (kurbancılık), semahcılık (pervane), okuyuculuk (peyk), iznikçilik, bekçilik.

İKRAR CEMİ:

-Nasip olma cemi diye de adlandırılır. Bu sadece Bektaşiliğe mahsustur.

Ne olursa olsun bu ceme katılan Bektaşî olabilir. Fakat Kızılbaş Alevilikte ise mensub olmak için Alevî anne babadan gelme şartı vardır.

MUHASİPLİK ERKANI:

-İki evli çiftin birbirleriyle yol kardeşliği kurması ve bu amaçla düzenlenen erkandır.

(Muhacir ile Ensar ilişkisi benzetmesi yapılır.)

GÖRGÜ ERKANI:

-Yola giren canların (kişilerin) yılda bikez pirin önderliğinde toplum önünde sorgulamadan geçip aklanması amacıyla yapılan erkan.(Birde vaftiz edeydiniz.!!)
Alevilikte muhasiplik erkanından sonra en önemli erkandır.**

ABDAL MUSA ERKANI:

-Özellikle kış ayında yapılır. Köyün önderleri toplanıp Abdal Musa kurbanı keserler, lokumlar dağıtırlar. Cem gerçekleştirilir. Bu kurban sebebiyle o yıl beladan, hastalıktan kurtulacağına inanırlar. (!!!!)

DARDAN İNDİRME ERKANI:

-Alevlikte ve Bektaşilikte ölen kimse için 'Hakka yürüdü deyimi kullanılır.

Ölen kimse için helallik alma merasimine denilir. Varisleri tarafından helallik alınır, verilir.

MUHARREM ERKANI:

-Kerbela olayını hatırlamak ve anmak amacıyla yapılır.

DÜŞKÜNLÜK ERKANI:

-Mensub olan canın büyük suç işlemesi üzerine pirin talimatıyla toplum dışına itilmesi, cezasını çekmesi şayet pişman olursa yeniden topluma döndürülmesi için yapılan merasime denilirken. Bu kimseyede düşkün denilir.

9.ÜNİTE 'MEHDİLİK İNANCI TEMELİNDE OLUŞAN GEÇ DÖNEM MEZHEPLER'

Mehdilik:

-Lugatta "hidayete ermiş, kendisine doğru yol gösterilmiş kimse" anlamındadır.

Ahir zamanda ortaya çıkması beklenen bir kurtarıcı anlamındadır.

Sünni kaynaklarda şu hususlar belirtilir:

-Kıyamet kopmadan önce gelecek ve Mekke'de mehdiliğini ilan edecek.

-7 yıl idare sürecek ve zulme kaldırıp adaleti tesis edecektir. Herkesin Müslüman olmasını sağlayacaktır.

-İdaresinin sonunda mesih, yani Hz. İsa Emevi Caminin doğusundaki beyaz minareye

inecek ve Deccali öldürecektir.

-Hz. İsa idareyi kabul etmeyecek ve Mehдинin ardında namaz kılacaktır.

-Cizyeyi kaldıracak, iman etmeyenleri öldürecektir.

-Mesih 40 yıl kalacak sonra vefat edecek. Başka bir yoruma görede mehdi, idaresini Hz. İsa'ya teslim edip 40 yaşlarda vefat edecektir.

****Mehdilik Şia'da ilk defa Muhammed el Hanefiyye de kullanılmaya başlanmıştır.**

Sonrada Ebu Haşim ve Abdullah b. Muaviye hakkındada bulunulmuştur.

*Beklenen kurtarıcı 12. imam Muhammed b. Hasan el Askeri'dir.

Ahmedilik:

-Mirza Gulam Ahmed Kadiyani tarafından Hinistanda kurulmuştur. Mirzailik ve Kadiyanilik olarakta anılır.

Fakat İslam dünyasında Kadiyanilik olarak adlandırılır.

İslam, Hindistana sufiler tarafından yayıldı. Fakat Hindu ile yakınlıklarından dolayı dini hurafelerle doldurdular. Ekber Şahta Hinduizm ile İslamı birleştirme gayretine düştü.

İmam Rabbani olarak tanılan Ahmed Serhendi bu yapıya karşı çıkan İLK VE EN ÖNEMLİ kişidir.

İmam Rabbaninin bu çabası Şah Veliyullah Dihlevi ile sistematik hale geldi.

- Gulam Ahmed, İslamı müdafaa için Berahin-i Ahmediyye adında kitap yazdı. Fakat bu eserinde kendisinin müceddid olduğuna, kerametlerinin ve faziletlerinin olduğuna dikkat çekti.

Gulam Ahmede göre Hz. İsa çarmıha gerildiğinde ölmemiş öldü sanılıp atıldığı mağarada iyileşmiş ve Keşmir bölgesine gelmiştir. 100 yaşını aşkınkende vefat etmiştir.

-Al'i İmran suresinin 55.ayetini maddi değil manevi bir yükseliş olarak görmüştür.(Hz. İsa'nın göğe çekilmesi hakkında)

-Gulam Ahmed daha sonra azıttı ve kendisinin nebi olduğunu fakat yeni bir şariat getirmediğini hatta Allahın gölgesi olduğunuda iddia etti.(1902 yılında)

-1904 yılında ise kendisinin Hinduların beklediği kurtarıcı Krişna' olduğunu iddia etti.

-Ölümünün ardından Pakistan Ahmediliği 'İslam dışı azınlık' kabul etti. Günümüzde 2 ila 10 milyon kitlesi vardır.

Babilik-Bahailik:

-19. yy'da mehdicilik söylemiyle ortaya gelmiştir.

-Şii anlayışı ile gelişmiştir. (İran'da gelişmiştir.)

-Şirazlı Mirza Ali Muhammed Bab kurucusudur. Arka planında şeyhilik tarikatı yatmaktadır.

Dini ve Kültürel Arka Plan:

Mirza Ali, Şeyhi tarikatında Kazım Reştinin müridiydi. Fakat şeyhi ölünce kendisi bu tarikatı kullandı ve kendini mehdiye açılan kapı ilan etti.

-Mirza Aliye göre kapanan kapınıyeniden açılması için onun Küçük Gaybete girdiği tarihten tam 1000 yıl sonra geçmesi gerekirmiş. Bu da ne hikmetse Mirza Ali'nin bablığını ilan ettiği tarihe geliyor!!!

-Mirza Ali zındığı daha sonra kendisinin peygamber olduğunu ilan etti. El-Beyan adlı kitabını kutsal kitab ilan etti. İslam şeriatının da otadan kaldırıldığını iddia etti. ZINDIK!!!!!!

-Küfre düştüğü fetvası verildi ardından hapse atıldı sonrada kurşuna dizilerek öldürüldü.

Taraftarları bundan Şah Nasirüddini sorumlu tuttular ve suikast düzenlediler.

*Ardından oğlu Abbas (Abdulbaha lakaplı) İsrailin Hafa kentini Bahailiğin merkezi seçti .Ölünceye yerine torunu Şevki geçti.

Şevki ise çocuğu olmadığından kendinden sonra Bahailiğin idaresini 'baş koruyucular' olarak nitelenen 27 kişilik heyete havale etti.

Umumi Adalet Evi varlığında bu yardımcıları varlığını sürdürdü.

BABİLİK/BAHAİLİĞİN TEMEL GÖRÜŞLERİ:

-İnanç ve ibadet esaslarını Mirza Ali zındığı belirlemiştir.

*Mirza Alinin üç dönemii vardır.

1-)Kendini beklenen imama açılan kapı ilan etti

2-)Mehdiliğini ilan etti

3-)Peygamberliğini ilan etti!!

-19 sayısı kutsal sayılır. Her 19 gün sonunda 19 yoldaşa ikramda bulunulur.

-Babinin sahip olacağı kitap sayısı 19 dur.

-el ıkan ve el akdes kitaplarının vahiy mahsulü olduğuna inanırlar.

-Arapça ve Farsça vahyedildiği yalanını söyledikleri 19 sureden ibaret Kelimatı Meknune vardır.

-Diğer kutsal kitapları!! :Tarazat, Kelimatı Firdevsiyye

-Meşrikul Envar adlı 9 cepheli kurulan mabetleri vardır. Amerikada iki yılda bir yayınlanan (Bahai Word) Bahai Dünyası adlı yıllıkları vardır.

-Sonuç olarak Bahailik İslam mezhebi değildir. Sadece uydurulmuş bir dindir.

10.ÜNİTE 'ÇAĞDAŞ İSLAMİ HAREKETLER'

İhyacılığın/İslamcılığın Temel Meseleleri:

-İslamı hayata yeniden hakim kılma

-İslamın akla uygun bir din olduğu

-Medreselerin ıslahlaştırılması gerektiği.Pozitif ilimlere tahsiline önem vermek.

-Panislamizm yani ittifadı İslam, İslam aleminin geri kalamsını engelleyecek tek çareydi.

-Hilafet kurumunu peygambır vekaleti değil millete vekalet olarak takdim ederler.

İhyacıların/İslamcıların Müşterek ve Farklı Yöntemleri:

-Yeni ve kapsamlı bir cihat fikri geliştirmek gibi ortak hedefleri benimsemişlerdir.

-Efgani, ülke ülke dolanmış hatta oralarda siyasal faaliyetlere katılarak müdahale etmiştir.

-Abduh ise siyasete mesafeli durmuş, eğitimde reformu talep etmiş ve dini meselelere modern çözümler getirilmesinin gerekli olduğunu söylemiştir.

-Reşid Rıza ise ıslahat çizgisini terketmiş, Menar ekolünü daha siyasal, muhafazakar ve selefi bir çizgiye yerleştirmiştir.

-Ahmed Han ise kendisine tahammül edilemeyecek hatta reddiye yazılacak derecede aşırı düzeydeydi.

-Osmanlı İslamcılarından Mustafa Sabri ictihada karşı,

Said Nursi ictihad yanlısı,

Elmalılı Hamdi içtihat taraftarıydı.

İlk İhyacılar/İslamcılar:

Seyyid Ahmed Han:

-Hindistanlı.

-Sipahi ayaklanmasında İngilizlere bağlı kaldığı için takdir nişanına (Sir) layık görülmüştür.!

-Tehzibul Ahlak gazetesinin çıkarmış ve İngilizlere ısındırmaya çalıştırmıştır.

-Dinin her işe karıştırılmaması gerektiğini söylemiştir.

-İngilizlerden 'sör' ve 'şovalye' unvanlarını almıştır.

*Kısacası Seyyid Ahmed Han tasmalı İngilizlerin elinde olan kişidir.

Cemaleddin Afgani:

-Afganistanın meşhur alimlerindendir.

-Mutlaka bir halife olmalıdır.

-Batıyı taklit asla çözüm değildir.

Muhammed Abduh:

-Mısırlı

-Afganinin daveti üzerine el urvetul vuska gazetesini çıkardı.

-Afganinin talebesidir.

Mustafa Sabri Efendi:

-Tokatlı.

-Süleymaniye Medresesinde hadis müderrisliğine kadar yükseldi.

-İslam İlimleri Cemiyetinin reisliğini yaptı.

-Yarın gazetesini çıkarıp batılılaşmayı tenkit etti.

-Tecdid hareketlerinde ölçünün kaçtığı fikrindedir.

-Modernizm karşıtı muhafazakar bir İslamcı ekolünün kurucu ismi oldu.

-Öğrencisi Ahmet Davutoğlu bu ekolü Türkiye'ye taşıdı.

-Tasavvuf ve mezheb karşıtlığına ağır eleştirileri olmuştur.

****GELENEKÇİ OLUŞUMLAR****

1-)Selefi:

2-)Vehhabiye: Bu akımı tesis eden kişi Muhammed b. Abdulvahhabtır.

şehrin Hanbeli kadısının oğlu olarak dñnyaya gelmiştir.

Önce Hureymila sonrada Uyeyne de fikirlerini yaygınlaştırdı.

3-)Diyobendiye: Bu cemaatin kökeni Delhinin Diyobend kasabasında Kasım Nanevtevi ve Ahmed Ganguhi tarafından kurulan Diyobend Darululumdur.

-Hanefi fıkhına göre eğitim vermişlerdir.

-İngilizlerde direnmiş, Osmanlının ayakta kalması için çabalaşmıştır.

4-)Cemaati Tebliğ:

-Cemaati kuran kişi Diyobendden mezun olan İlyas Kandehevidir.

-Medrese faaliyetlerini halkın ıslahı için yeterli görmemiştir.

5-)Taliban:

-Pakistan ve Afganistandaki Diyobend eğitimi gören kimselere denilir.

-Sovyet işgaline karşı sıcak müdahalede yer aldı. Sovyetler çekilince medreseye döndüler fakat iç savaş çıkınca medreseden çıkıp silahlandılar. 11 Eylül saldırısından mesul tutuldukları için ABD VE NATO tarafında bertaraf edildi.

-şuan halen halk tabanında önemli bir gücü elinde tutmaktadır.

6-)Birelviye:

Kurucusu Ahmed Rıza Han Birelvi'dir.

-Medrese tarikat birlikteliği mevcuttur.

-Tarikat geleneği baskındır.

****ISLAHATÇI OLUşUMLAR****

-Islahatçılar bozulmayı İslamiyette değil müslümanların din algısında, siyasette, düşünce de olmuştur.

1-)Kültürel Islahatçılık:

-Önemli alimlerinden birisi Said Nursidir.

-Tabandan tavana doğru bir ıslahat programı öngören hareketlerdir.

2-)Siyasal Islahatçılık:

-Tavandan tabana doğru bir ıslahat programını öngörür.

-Şiddet metotlarına başvurmamayı ilke edinmiştir.

-Bu çeşit hareketlerin en köklüsü Arap ülkelerindeki İhvan-ı Müslimin hareketidir.

3-)Cemaat-i İslami:

-Mevdudi tarafından kurulmuştur. (Asıl mesleği gazeteciliktir fakat dini ihtisası vardır.)

-Teşkilatın gayesi Hindistanda İslam alemine örnek İslam devleti kurmaktır.

-Pakistandaki ilk anayasada ki kanunları Kuran ve sünnete göre şekillendirmek yasası Cemaati İslaminin bir eseri idi.

4-)Seyyid Kutub:

-Radikal Siyasal İslamiliğin sembol ismidir.

-Hayatının ilk kısmında sol kesimden ABD'de fikri eğilimi değişti ve İhvanı Müslime katıldı.Yayın dairesi başkanlığını yükledi.

-10 yıl hapis yattı.

-Yoldaki İşaretler kitabı yüzünden tekrar yakalandı ve tutuklandı.

-En sonunda ise infaz edildi.

****MODERNİST OLUŞUMLAR****

1-)Metinselci Modernizm:

-Kuran İslamcılığı, Kuranizm, Kuraniyye gibi adlandırılır.

2-)Tarihselci Moderniz:

-Kuranın indiği tarihsel şartları görmezden gelerek güncelleştirme işlemini yaptıkları için eleştirmektedir.

3-)Fazlurrahman:

-İslam adlı eserinde adeta İslam düşünce tarihiyle hesaplaşıyor gibidir.

-Doktorasını Oxford üni. İbn Sina felsefesi üzerine yaptı.
